

"Ετος Α'	ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ	ΠΕΠΤΗ
Αριθ. Φύλλ. 5	ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΜΑΘΗΤ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ	10
Τιμᾶται δρ. 1,5	ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1930
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ Βασ. Ι. Σπανδάγος Τελειόφοιτος	ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ: Κασσωτάκις, Δαφέρμος, Δάβη, Βαλαρή, Μαυρουλάκις, Κουρμούλης, Ἀγγελιδάκις, Μανού- σακας, Μανουσελγής, Δρανδάκις, Φροίνδεράιχ, Δρανδάκις, Δρανδάκις, Δερμιτζάκις, Σκλαδάκις	

ΜΑΘΗΤΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΜΑΣ

ὑπὸ ΒΑΣ. Ι. ΣΠΑΝΔΑΓΟΥ

Διὰ νὰ σπουδάσωμεν πλήρως τὴν γένεσιν καὶ τὸν θεσμὸν τῶν Μαθητικῶν Κοινοτήτων εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναχθῶμεν εἰς τὸν προϊστορικὸν ἄνθρωπον, εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅστις ἐρρίφθη γυμνὸς εἰς τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως καὶ εὐρέθη ἀντιμέτωπος ἐπὶ ἀναριθμήτους ἐχθροὺς κατὰ τῶν ὁποίων μόνον ὄπλα εἶχε νὰ ἀντιτάξῃ τὴν θέλησιν καὶ τὸ λογικόν.

Ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἔστρεφε ὁ δυστυχὴς τὰ βλέμματά του εἴτε ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς ἀνεύρισκε νέους ἐχθροὺς καὶ κινδύνους τὸν ἐναφοβερώτερον καὶ μεγαλύτερον τοῦ ἄλλου πάντας δὲ κωλύοντας τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω πορείαν καὶ ἐξέλιξιν αὐτοῦ.

Τὸ λογικὸν καὶ ἡ θέλησις, τὰ ὁποῖα συστηματικῶς ἀντέταξεν ὁ πρωτογενὴς ἄνθρωπος, ἐστεφάνωσαν δι' ἐλπιδοφόρου νικῆς τὰς πρώτας προσπαθείας του. Πολλαπλασιασθέντων ὁμως τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν ἀξήθεισῶν εἶδε διὰ τοῦ διορατικοῦ τοῦ βλέμματος ὅτι οὐδὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ κατορθώσῃ καὶ ἀπὸ τῆς προϊστορικῆς ταύτης στιγμῆς τὸν ἀγρα-

φον νόμον τῆς συστηματικῶς δρώσης κοινωνίας ἀκολουθῶν—ὅστις ἐπέπρωτο εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῶν θεσμῶν τῶν λαῶν νὰ ἀναγραφῆ Ἡ ἸΝΙΝΟ ΦΑΙΤΛΑΦΟΡΣΕ—ἐτράπη εἰς τὸν σχηματισμὸν κοινωνιῶν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης ἀναπτύσσεται ἡ κοινωνία τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ καθόλου τῶν ἀνθρώπων βίου ἦσαν σωτήρια, βάσις δὲ καὶ ἀρχὴ πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου.

Εἰς τὰς κοινωνίας ταύτας ἐφημέροσθησαν καὶ εὖρον ὑποστηρίξιν αἱ εὐγενεῖς ἰδέαι καταταχθεῖσαι παραπλεύρως εἰς τὴν ἀρετὴν. Εἰς αὐτὰς διεφυλάχθησαν τὰ ἰδιαιτὰ τῶν χωρῶν καὶ εἰς αὐτὰς ἐφαρμοσθεῖς ὁ πολιτισμὸς ἐγένετο βάσις ἔκτοτε τῆς πρὸς εὐημερίαν τεινούσης κοινωνίας.

Καὶ αἱ κοινωνίαι αὗται, τέλος, συνενωθεῖσαι ἐστέγασαν τὸ ἀνάκτορον τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται πατρις καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου ἄγριος ὄλωσ καὶ βάρβαρος παραμένει ὁ ἄνθρωπος.

Ἄλλ' ὡς εὐλογον εἶναι αἱ μεγάλαι χειρονομίαι εὐρίσκουν πάντοτε μιμητὰς αἱ δὲ μεγάλαι καὶ εὐγενεῖς ἰδέαι δὲν παραμένουν εἰς τὸν τόπον καὶ ὄν ἀνεφάνησαν

καὶ ἀνεβλάστησαν ἀλλ' ἀστράπιαίως ἐπεκτείνονται.

Ἐπέκτασις λοιπὸν τοῦ θεομοῦ τῶν κοινωιῶν εἶναι αἱ κοινότητες παρὰ τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ μαθητικῇ κοινωιᾷ ἥτις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἢ τὸ Γυμνάσιον.

Ἡ παιδαγωγικὴ πολὺ δικαίως ἐπεκρότησε τὸ σύστημα τῶν κοινοτήτων καὶ ἀξιεπαίνως ἐγένετο αὐτῇ ἡγήτρια τοῦ συστήματος τούτου προΐδουσα εὐγενῆ καὶ φιλοπρόοδα ἀποτελέσματα.

Ποῖος δὲ ὁ σκοπὸς τῶν κοινωιῶν καὶ τῶν κοινοτήτων καὶ πῶς οὗτος ἐπιτυγχάνεται δὲν θά μᾶς ἀπασχολήσουν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἐχουν τόσα ὑπ' ἄλλων γραφῆ καὶ τόσον φανερά τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχη ἀνάγκη νέας ἀναπτύξεως. Τοῦτο μόνον ἡμεῖς τονίζομεν δι, **μία μαθητικὴ κοινότης προσδεύει καὶ φθάνει εἰς τὸ ὕψος τῆς εὐγενούς καὶ χριστιανικῆς ἀποστολῆς τῆς ὅταν οἱ μαθηταὶ, οἱ ὁποῖοι τὴν συναποτελοῦν, ἐκουσίως ἐν τῷ συνόλω αἰσθάνωνται τὴν ἀνάγκην τῆς κοινότητος τῆς ἐνότητος ἅρα, καὶ πείθωνται εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποῖους αὐτοὶ ἔταξαν νὰ διοικήσουν ἢ, καθ' ἡμᾶς, νὰ πρωτοστατήσουν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς.**

Ὅταν μία μαθητικὴ κοινότης αἰσθανθῇ καὶ καρπωθῇ ταῦτα φέρεται τοχεῖ βήματι εἰς τὸ τέρας τοῦ σκοποῦ τῆς ὅστις καὶ μεγάλος εἶναι καὶ παρασκευάζει τὸν μικρὸν μαθητὴν δίδων ἱκανὰ ἐφόδια ἵνα, ριφθεὶς μεθαύριον εἰς τὸν δύσκολον τῆς ζωῆς ἀγῶνα, ἀντ'πεξέλθῃ κατὰ τῶν τόσων αὐτοῦ προσκομμάτων καὶ μεγάλων πικριῶν, τῶν εὐχαρίστων καὶ δυσαρέστων φάσεων αὐτοῦ.

Εἶναι δὲ παρήγορον, παρήγορον καὶ ἐνθαρρυντικὸν δι, εἰς τοὺς σημερινοὺς καιροὺς τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως καὶ ἀποσυνθέσεως τῆς κοινωιᾶς, εὐρίσκονται ἄνθρωποι οἵτινες εἶναι καὶ παραμένουν σταθεροὶ—πρᾶγμα δύσκολον ἀλλὰ ἴδιον

σπουδαίων χαρακτήρων—εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἀληθείας καὶ πάσης φιλοπρόοδου ἐκδηλώσεως οἵτινες δικαίως δύνανται νὰ καυχῶνται

Τὸ Γυμνάσιον μας κατώρθωσε διὰ τῶν κοινοτήτων νὰ παρουσιάσῃ μιὰν νέαν ὅλως ζωὴν καὶ νὰ δείξῃ πόσον οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ πᾶσαν εὐγενῆ ιδέαν ὑποστηρίζουν.

Τὸ νὰ ἐξευρίσκουν ἐκάστοτε αἱ κοινότητες δι' ἐράνου μεταξὺ τῶν μαθητῶν εἰς τὰς σημερινὰς μεστὰς οἰκονομικῶν στενοχωριῶν ἡμέρας σεβαστὸν σχετικῶς ποσὸν ὑπὲρ ἀπόρων συμμαθητῶν τῶν οὐδὲ μικροῦ λόγου ἄξιον εἶναι οὐδέ πρέπει νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν παντὸς φροντίζοντος καὶ ἐπιθυμοῦντος τοῦ μαθητοῦ τὴν πρόοδον.

Τὸ φιλανθρωπικὸν μέρος αἱ μαθητικαὶ κοινότητες τοῦ Γυμνασίου μας τόσον ἔχουν καλλιεργήσει ὥστε οἱ μαθηταὶ νὰ στεροῦνται πολλάκις καὶ νὰ διαθέτουν μικρὸν ἀλλὰ δι' αὐτοὺς σημαντικὸν ποσὸν δι' εὐγενεῖς καὶ χριστιανικὰς χειρονομίας. Ἡ τελευταίως παρατηρούμενη κίνησις τῶν μαθητικῶν κοινοτήτων καὶ ἡ ἀθρόα τῶν μαθητῶν συμβολὴ εἰς πᾶσαν χριστιανικὴν πράξιν πολλὰ μᾶς κάμνει νὰ ἐλπίζωμεν.

Τὸ περιοδικὸν μας παρακολουθοῦν πατρικῶς καὶ εὐμενῶς πᾶσαν τοιαύτην φιλάνθρωπον ροπὴν συγκαίρει τοὺς μαθητὰς, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ ἀνυψώσουν εἰς ὑψηλά ἐπίπεδα τὴν τιμὴν καὶ χριστιανικὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν τοῦ σχολείου τῶν καὶ τονίζει δι, πᾶσα τοιαύτη τῶν μαθητῶν χειρονομία ὑπὲρ ἀπόρων ἰδίως συμμαθητῶν τῶν εὐρίσκει ἀπήχησιν βαθύα εἰς τὴν ψυχὴν τούτων καὶ τοὺς τονώνει εἰς τὸ ἔργον τῶν τὸ δὲ περιοδικὸν μας ὑπερηφανεύεται, διότι βλέπει δι, οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου μας δὲν ὑστεροῦν εἰς πᾶν πρόοδον καὶ εὐγενείας ἔργον.

Ἡ δρᾶσις ὁμῶς τῶν εἰς κοινότητας ὠργανωμένων μαθητῶν δὲν ἀρκεῖ βεβαίως νὰ περιορίζηται ἐντὸς τοῦ σχολείου, ἀλ-

λά και μακρὸν αὐτοῦ δὲν πρέπει οὗτοι να ἀσεβοῦν πρὸς ἀποκλήρους τῆς τύχης προσθέτοντες εἰς τὴν δυστυχίαν αὐτῶν λύπην ἀνέκφραστον ὅτι μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου διδασκόμενοι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ καλὸν παραβαίνουν τὰς ἀρχὰς τῶν προγόνων οἵτινες σέβας πρὸς τὸ γῆρας καὶ τὴν δυστυχίαν ἐδίδασκον καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τὰ δόγματα ἡθικῆς τὴν διδασκαλίαν τῆς συνόψισε εἰς τὸ: ὅτι οὖν ἂν θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς, οὗτος γάρ ἐστι ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Δὲν παριστάμεθα οὕτω ὡς διδάσκαλοι

ἀλλὰ τονίζομεν καὶ πιστεύομεν ὅτι τοῦ μαθητοῦ Ἑλληνόπαιδος τὸ ὄνομα πρέπει νὰ ἴσταιται ὑψηλά δι' Ἑλληνοπρεπῶν καὶ χριστιανικῶν πράξεων. Θὰ θεωρήσωμεν δὲ τοὺς ἑαυτοὺς μας εὐτυχεῖς ἂν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ περιοδικοῦ μας εὐρεθῶμεν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου μας νὰ ἀναφωνήσωμεν τὸ τοῦ Ἑθναγωγοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ. **Τὴν πατρίδα στολίζομεν** καὶ νὰ προσθέσωμεν κοὶ ἡμεῖς ὅτι **μέλλον τοῦ παρελθόντος ἀντάξιον παρασκευάζομεν.**

Βασίλειος Ἰ. Σπανδάγος
Τελειόφοιτος

ΛΟΓΟΣ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ὑπὸ Βασιλείου Ἰ. Σπανδάγου τελειοφίτου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου παρόντων τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Παιδείας κ. Φιλοπούλου, τοῦ Γυμνασιάρχου Ρεθύμνης κ. Μ. Πρεβελάκη, τῶν κ. κ. Καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου Ρεθύμνης καὶ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν τριῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Γυμνασίου μας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις τοῦ 1821 ὡς Ἀμιγρὸς καὶ Καθαρὸς Φυλετικὸν Κίνημα

Ἀναμφιβόλως, συνάδελφοι, εἰς τὰς χρυσῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας δέλτους τὰς κοσμουμένας ὑπὸ ἀθανάτων νικῶν καὶ ἡρωϊκῶν ὀνομάτων περιλαμπρον θέσιν κατέχει καὶ πρέπει νὰ κατέχη ἡ ἑλληνικὴ ἑπανάστασις τοῦ 21.

Δι' αὐτῆς εἰς τὴν ἀναξίως δουλεύουσαν γῆν ἔλαμψεν ὁ λαμπρὸς τῆς ἐλευθερίας ἥλιος καὶ ἐξεδίωξε τοὺς μαύρους πέπλους τῆς δουλείας. Δι' αὐτῆς τὰ ἀφάνταστα, ἀνήκουστα καὶ ἀνεκδιήγητα βασανιστήρια, αἱ ἀτιμώσεις καὶ θανατώσεις τόσων ἑλληνίδων παρθένων ἀντεκατεστάθησαν ὑπὸ τόσων ἐλπίδων διὰ μίαν καλύτερα ναῦριον, διὰ μίαν ἀρχὴν πρὸς τὸν δύσβατον δρόμον τὸν ὀδηγοῦντα ὁμως ἀσφαλῶς εἰς τὴν πρόοδον, εὐημερίαν καὶ εὐτυχίαν, εἰς τὸν τρίποδα τοῦτον τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ.

Δι' αὐτῆς τὸ ἀναβλαστήσαν δένδρον τῆς ἐλευθερίας, τὸ ποτισθὲν ὑπο τοῦ ἁγίου αἵματος τόσων ἡρώων μαρτύρων τῆς πίστεως

καὶ τῆς πατρίδος ἐπεκτείνει τοὺς κλάδους αὐτοῦ καθ' ἅπαν τὸ ἑλληνικὸν ἐλεύθερον τώρα κράτος ἐκ τοῦ ὁποίου ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τῶν ἡρώων τούτων δρέπομεν τοὺς γλυκεῖς καρπούς τῆς ἐλευθερίας.

Δι' αὐτῆς ἡ τῶν Μαραθωνομάχων καὶ Σπαρτιατῶν ἀπόγονοι γίνονται πάλιν ἐνθερμα τέκνα τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ καρπούμενοι τῶν ἀνεκτιμήτων κόπων τῶν προγόνων τοὺς καρπούς καὶ παραδειγματιζόμενοι ἐκ τῶν ἡρωϊκῶν τοῦ 21 ἐπαναστατῶν «νέαν θὰ πλάσσουν ἱστορία γεμάτη δόξα καὶ τιμῆ».

Δι' αὐτῆς εἰς τὰ τεμένη εἰς ἃ πρότερον ἐξεπέμποντο ὕμνοι (πρὸς τὸν μετὰ Χριστὸν προφήτην τώρα ψάλλονται ὑπερκόσμοι ὕμνοι διὰ τὴν ἁγίαν τοῦ Ναζωραίου θρησκείαν.

Δι' αὐτῆς τέλος, συνάδελφοι, ἐμεγαλύνθη τὸ σημερινὸν ἐλεύθερον ἑλληνικὸν κράτος τοῦ ὁποίου ἂν σκληρὰ, μαύρη καὶ ἀδυσώπητος μοῖρα δὲν ἀφήρει τὴν ὥραϊαν

και πλουσίαν πατρίδα τοῦ Ὀμήρου τὴν χώραν ἐκείνην τοῦ ἀπεριγράπτου κάλλους, θὰ ἐκαυχώμεθα καὶ ἡμεῖς ὅτι κατέχομεν ὑπέρλαμπρον θεῖον ἐν μέσῳ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν ὄχι κυρίως διὰ πλοῦτον ἀλλὰ διότι κατωρθώσαμεν τὸ μέγα ἔργον νὰ αὐτοδημιουργήσωμεν μίαν Ἑλλάδα πατρίδα τῶν Αἰσχύλων, Ὀμήρων, Σωκρατῶν καὶ Σοφοκλέων καὶ ἄλλων σοφῶν ἀνδρῶν τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα πολυσέλιδον βιβλίον καὶ μετὰ δυσκολίας θὰ περιελάμβανεν, καὶ νὰ χαρίσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὄχι ἀγνώστους εἶμαι βέβαιος εἰς ἑλληνοπαιδας ὁποῖοι ἡμεῖς, ἡ ἑλληνικὴ τοῦ 21 ἐπανάστασις εἶνε τὸ τιμαλφέστερον, ἀγιώτερον καὶ ἱερώτερον μέρος τῆς ἑλληνικῆς μας ἐνδόξου ἱστορίας.

Πρὸ τῶν χρυσῶν τῆς ἱστορίας μας ταύτης δέλτων πρέπει νὰ ἀποκαλύπτεται πᾶς ἑλλην τιμὴν οὕτω καὶ σεβασμὸν παρέχων τοῖς γενναίοις ἐκείνοις προγόνοις τοῖς δωρήσασιν εἰς ἡμᾶς τὸ καρποφόρον ἐξ εὐχύμων καὶ ὠραίων καρπῶν δένδρον τῆς πολυποθῆτου ἐλευθερίας.

Καὶ ἀληθῶς δοξάζομεν καὶ τιμῶμεν τοὺς προγόνους τούτους διὰ τὴν ἀτίμητον ἀνδρείαν των ὡς τοὺς ἀπωτέρω προγόνους Πλάτωνα, Ἀριστοτέλα, καὶ τόσους ἄλλους τοῦ πνεύματος ἐργάτας διὰ τὴν ἀφθαρτον σοφίαν των.

Αὐστυχῶς ὅμως εὐρίσκονται ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι τὴν ἱεράν δι' ἡμᾶς ἐπανάστασιν τοῦ 21 προσπαθοῦν ν' ἀποδείξουν ἀπόρητον τῆς ὕλης, νὰ τονίσουν δι' ἀστηρίκτων καὶ ἐπιπολαίων ἐπιχειρημάτων ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἐβασίσθη ἐπὶ ὑλικῶν συμφερόντων κινήσας τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 21 παρασκευάζοντες οὕτω τὴν περιύλισμον θεωρίαν.

Ὅποια πλάνη καὶ ὁποῖα ἀδικία καὶ ἀσέβεια κατὰ τῶν ὑψιπετῶν ἡρώων τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἀγράφων κατὰ τῶν ἀφανῶν ἡρώων φτωχῶν διδασκάλων καὶ θεοσεβῶν κληρικῶν τῶν θυσιασάντων τὴν ζωὴν των διὰ τὴν ἐλευθερίαν!

Θὰ προσπαθῆσω συνάδελφοι, ἐκ τῆς τοιαύτης κακοπίστου θεωρίας ὁρῶμενος καὶ ἐκ συγγράμματος τοῦ Ἀπ. Δασκαλάκη βοηθούμενος νὰ ἀποδείξω ὅτι ἡ ἑλληνικὴ τοῦ 21 ἐπανάστασις ἦτο ἀμιγῶς καὶ καθαρῶς φιλετικὸν κίνημα.

Ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τοῦ 21 δὲν εἶνε οὔτε κίνημα ἀνεξαρτησίας ὡς αἱ ἐπανάστασις τῶν Ἀμερικανικῶν κρατῶν, οὔτε κοινωνικὸν κίνημα ὡς ἡ Γαλλικὴ ἐπα-

νάστασις ἀλλὰ καθαρῶς κίνημα φιλετικὸν ἀνεξάρτητον καὶ ἀσχετον πάσης ἄλλης ἐκδηλώσεως.

Ὡς τοιαύτην καυχώμενος τὴν θέλει ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς καὶ ὡς τοιαύτην θὰ τὴν ἀποδείξουν τὰ ἐξηκριβωμένα γεγονότα τὰ ὁποῖα ἀμερολήπτως θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω.

Τρεῖς κυρίως ἦσαν αἱ μεγάλαι ἀρεταὶ τοῦ δουλεύοντος Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ὑπὸ τῶν ὁποίων παρορμώμενος ἐπανεστῆθη κατὰ τοῦ ἀφορήτου καὶ βαρέως τουρκικοῦ ζυγοῦ. Ὁ πόθος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἡ συνείδησις τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος, τῆς θρησκείας ἢ πίστις.

Εἶναι βέβαιον καὶ ὄχι τῶν νέων ἱστορικῶν εὕρημα ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἐξ ἐμφύτου ὀρμῆς ἐπιζητοῦν τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ ἑλληνικὸς ἰδιαιτέρως λαὸς ἀνατραφεὶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μετ' ἐνδοξον παρελθόν, μετὰ διαρκὴ ἐλευθερίαν εὖρε βαρὺν, βαρύτερον τὸν ζυγὸν τοῦ τούρκου. Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς φύσει φιλελεύθερος τείνων πάντοτε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐλησμόνησε τὴν Ἁγίαν Σοφίαν μετὰ τὰς 42 καμπάνας τὴν ὠραίαν ὄνειρεμένην πόλιν τοῦ Βοσπόρου καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς δουλείας ἐπεθύμησε διακαῶς καὶ συνεχῶς νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα τοῦ ἐλευθεροῦ.

Διὰ τὸν Ἕλληνα, Συνάδελφοι, ἀνεκαθεν καὶ τότε πατρὶς δὲν ἦτο ἡ χώρα ἐν ἣ ἠτύχει ἀλλ' ἡ ἀγαπητὴ καὶ ποθητὴ χώρα εἰς ἣν ἀνετράφη καὶ ἐκαρπώθη τὰ ἰδανικὰ αὐτῆς,

Ἐνῶ οἱ ἐν τῇ ξένῃ Ἕλληνας οἱ ἐκ τῶν κακοχικῶν ἀναγκασθέντες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν δούλην πατρίδα δι' ἐνθαρρυντικῶν ἐπιστολῶν ἐνεθάρρυνον τοὺς ἐν αὐτῇ εὐρισκομένους καὶ διὰ τοῦ πνεύματος των προεκάλουν τὴν ἐκπληξιν, τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν Ἑθρωπαϊῶν οἱ ἐν τῇ δούλῃ γῆ σιωπηρῶς ἀλλ' ἀκαταπονήτως τῆς Ἑλευθερίας τὸ δένδρον ἐκαλλιέργουν καὶ παρασκευάζον τοῦ γένους τὴν ἀνάστασιν.

Βλέπων ὁ δοῦλος Ἕλληνας τὰ τέκνα του νὰ ἀφαρπάζονται ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὴν ζωὴν του ἀβεβαίαν, τὴν τιμὴν του πάντοτε θιγομένην, ἐπεθύμησε ἀπ' ἀρχῆς τὴν ποθητὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ ἀφομοιωθῇ πρὸς τοὺς Τούρκους.

Ὁ Τουρκικὸς πολιτισμὸς κατώτερος τοῦ ὑπερέχοντος Ἑλληνικοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ τὸν δοῦλον Ἕλληνα ὅστις βασιζόμενος εἰς μεγάλα ἰδανικὰ ἀπέβλεπε μετὰ πᾶ-

θον ἀπεριγράπτου εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Ἡ ἀδιαλείπτως ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑποδουλώσεως ὑπάρχουσα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπαναστάτας Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ συνείδησις ἐτόνωσε τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας. Ἡ θεωρία τοῦ ἱστορικοῦ ὀλισμοῦ κακοπίστως παραδέχεται ὅτι Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ συνείδησις μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καλλιεργήθη. Εἶναι ἀναντιρρήτως ταῦτα ψευδέστατα καὶ τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι σύμβολα τῶν ἰδανικῶν τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας ἀπ' ἀρχῆς κατέστησαν ἢ «Πόλη κ' ἢ Ἁγία Σοφία». Περὶ αὐτὰ ἐξελίχθησαν καὶ περιστράφησαν δημώδητ' Ἑλληνικὰ ἄσματα εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἰκόνισε καὶ ἐξωγράφισε καλῶς τὰ αἰσθήματα τῆς δουλευούσης ζωῆς τοῦ τὴν λύπην διὰ τὴν ἀφόρητον δουλείαν, τὴν χαρὰν διὰ τὴν μέλλουσαν ἐλευθερίαν εἰς ἣν ἀπέβλεπε ἐλπιδοφόρος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲν τὴν ἐλπίδα προσεχοῦς ἀπελευθερώσεως ἔζη καὶ ἐσκέπτετο ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Καὶ δικαίως ὁ τότε τὴν Ἑλλάδα περιηγηθεὶς Σάνλτερ συμπεραίνει ὅτι: «κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ δυστυχεῖς Ἕλληνες σώζονται ἀπὸ τὴν ἀποθάρρυσιν, ὑψοῦνται μέχρι τῆς ἀναμονῆς καὶ παρηγοροῦνται διὰ τὴν δουλείαν.»

Ἀπὸ ἀνέκαθεν καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς δουλείας καταπληκτικῶς συνέπεσαν ἢ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν θεόν. Ἡ θρησκεία ἐγένετο ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς δουλευούσης πατρίδος καὶ οἱ φτωχοὶ καὶ κρυφοὶ ἥρωες κληρικοὶ εἰς παράβυστα ὑπόγεια ἐστάλαζον εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας τὴν ἰδέαν τῆς Ἐλευθερίας.

Καὶ ἐνῶ ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἀγραφῶν κορυφῶν ὁ ἀρματωλὸς καὶ ὁ κλέφτης Ἕλληνας ἐμάχοντο διὰ τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας ὁ πτωχὸς κληρικὸς ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἀγίας θρησκείας τοῦ Ναζωραίου διδάσκων ὑπὸ τρεμοσβυνοῦσας λυχνίας τοὺς Ἑλληνόπαιδας ἀκουράστως καὶ μετριοφρόνως συνέβαλλε μεγάλως διὰ τὴν ἀπελευθερώσιν τῆς δούλης πατρίδος.

Ἡ θρησκεία καὶ ἡ πατρις δίδουν φιλικὴν χεῖρα καὶ προσπαθοῦν τὸν Γολγοθᾶ νὰ ἐνώσουν μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως τὸ ὁποῖον μόνον δι' ἐπαναστάσεως θάνατωροῦτο.

Αὐτὰ λοιπὸν ἦσαν τὰ αἷτια τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 21, αἷτια διεπτόμενα ὑπὸ καθαρῶς ἰδανικῶν ἰδεῶν καὶ ἀποβλέποντα διὰ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων τῶσων Ἑλλήνων φθινόντων ὑπὸ τὸν βαρὺν τοῦ Τούρκου ζυγόν.

Διὰ νὰ ἐκδηλωθοῦν ὁμοῦ τὰ αἷτια ταῦτα ἔπρεπε νὰ συμπέσουν σπουδαῖα γεγονότα

Χαῖρε ἀνοιξίς

Ἡ ἀνοιξίς σκορπίστηκε
οἱ γέρανοι τὸ λένε
ἢ γῆ ἀνθοστολιστήκε
καὶ τὰ πουλιὰ φωλένε
Τὸ λέει ὁ κοῦκος στὰ κλαδιὰ
κ' ἢ ἀηδῶν στὰ ρυάκια
γαρούμεν ἄδουν τὰ παιδιὰ
βελάζουνε τ' ἀρνάκια
ἢ χελιδῶν γοργοπετᾶ
καὶ τὴν παλῆα φωλιάτης
πάλι ἔρχεται καὶ χαιρετᾶ
μὲ τὰ γλυκ' ἄσματα τῆς
Ἄνοιξίς ὠραία ἐποχὴ
βασιλίσσα ἐπλάσθης
ὄλος ὁ κόσμος τῶρ' ἤχει
καὶ εὐλογεῖται ὁ πλάστης.

Δάφνης II.

τῶν ὁποίων τὴν ἐξιστόρησιν ἐπιχειροῦμεν ἀμέσως.

Τὰ σπουδαῖα ταῦτα γεγονότα τὰ ὁποῖα δικαίως ἢ σμίλη τοῦ ἱστοριοδίφου ὀνομάζει παράγοντας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως εἶναι: Ἡ ὀλικὴ εὐημερία, ἢ Γαλλικὴ ἐπανάστασις, ἢ πνευματικὴ ἀναγέννησις μὲ ἀντιπροσώπους τὸν ἐνθερμον πατριώτην Ρήγγαν Φερραῖον, τὸν τραγουδιστὴν αὐτῶν τῶν δεινῶν τῆς δούλης πατρίδος καὶ τὸν ἱατρὸν σωμάτων τε καὶ ψυχῶν Ἀδαμάντιον Κοραῆν καὶ τέλος οἱ κλέφται καὶ οἱ ἄρματα ὀλοὶ ἢ ὑψίστη αὐτὴ παρὰ τοῖς τότε Ἑλλησι ἐκδήλωσις τῆς ἀνδρείας καὶ φιλελευθερίας. Ὁ Ἕλληνας καὶ ὑπὸ τὴν δουλείαν εὐρισκόμενος ἐκαλλιέργησε τὸ ναυτικὸν καὶ ἐμπορικὸν πνεῦμα δι' οὗ ἐμελλε σπουδαίως νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπελευθερώσιν. Κατοικῶν κυρίως νήσους καὶ παράλια μέρη μετ' ὀλίγων Τούρκων μὴ ὑπερπεριζόμενος ἐπεδίδοτο εἰς τὸ ναυτικὸν καὶ συγχρόνως εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ τοιαύτη τάσις τοῦ Ἑλλήνος ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀπεκόμιζε σπουδαῖα χρηματικὰ κεφάλαια εἶχε καὶ ἄλλοτε ἀπείρως ὠφελιμώτερον.

Ὁ Ἕλληνας ναυτικὸς ταξειδεύων εἰς ξένας καὶ ἐλευθέρας χώρας συνέκρινε τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων λαῶν μὲ τὴν ἀφόρητον αὐτοῦ δουλείαν καὶ οὕτω ἐξωπυροῦτο ὁ πόθος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν.

Ἡ εὐημερία αὐτὴ καὶ αἱ ἐκ τοῦ ἐμπορί-

ον πρόσοδοι ἐκίνησαν τοὺς Ἕλληνας εἰς ναυπήγησιν σημαντικῶν ἐμπορικῶν πλοίων καὶ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν κανονικῶν καὶ ἄλλων ὀπλων κατὰ τῶν Ἀγερικῶν πειρατῶν. Καὶ ὡς τῆς εὐτυχίας! Ἐπέπρωτο τὰ ἐμπορικὰ ταῦτα καράβια νὰ ἀποτελέσουν τὸν στόλον τοῦ ἐπαναστατημένου Ἑλληνισμοῦ, τὰ κανόνια νὰ γίνονιν οἱ θριαμβευταὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας καὶ οἱ ναῦται οἵτινες ἐπέσθησαν καὶ ὑπηρέτησαν εἰς τὸ

Τουρκικὸν ναυτικὸν οἱ ἠσκημένοι, καὶ διάσημοι θαλασσομάχοι δι' οὓς αἰσθάνεται μεγάλην ὑπερηφάνειαν ὁ σημερινὸς Ἕλλην.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης ἡ εὐθυμία ἦτο παράγων ὄχι εὐτελής καὶ μικροῦ λόγου ἄξιος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν χωρὶς ὅμως νὰ νομισθῇ ὅτι συνετέλεσεν ὅλως ὀλιγῶς καὶ νὰ στηρίξῃ τὴν θεωρίαν τοῦ ὀλισμοῦ.

(Εἰς τὸ ἐπόμενον τόμολογ)

ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΒΡΥΣΙΝΑ

Τοῦ Βρύσινα ἡ τριγωνικὴ καὶ ὁμοία σὲ ἀετὸ μὲ ἀνοιχτὲς τρεῖς φεροῦσες σιλουέττα μὲ πρόκαλοῦσε. Τὸ θέλητρον τοῦ ἀγνώστου μὲ μάγευε καὶ γεννοῦσε στὴ φυσιολατρικὴ ψυχῇ μου μιὰ γοητεία. Μιὰ μεγάλη ἐπιθυμία γεννήθηκε μέσα μου νὰ βγῶ καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὴν ψηλὴν τοῦ Βρύσινα κορυφὴν νὰ θαυμάσω τοῦ πλάστη τὴν ἁρμονικὴν δημιουργίαν.

Νάμε λοιπὸν μὲ πέντε ἄλλους φίλους μου ἐγκαταλείπομε τὸ Ρέθυμνο μέσα σὲ μιὰ νεκρικὴ σιγή τοῦ σοῦδινε τὴν ἐντύπωσιν πῶς εἶνε μιὰ πόλις τοῦ θανάτου. Εἶνε ἡ ὥρα δυὸ μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ἐνα θαυμάσιο φεγγάρι μᾶς φωτίζει εὐεργετικά. Παίρνομε ἓνα ἀνηφορικὸ δρόμον ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ χωράγια. Σὲ λίγο χάνομεν ἀπὸ τὰ μάτια μας τοὺς σκοτεινοὺς ὄγκους μὲ τὰ λίγα φῶτα τοῦ ἀποτελοῦν τὸ Ρέθυμνο.

«Θὰ περάσῃ μιὰ ὥρα» μᾶς λέγει ὁ ὀδηγὸς μᾶς «νὰ τὸ ξαναἰδοῦμε» Ἄγρια γαυγίσματα μᾶς εἰδοποιοῦν πῶς φτάσαμε στ' Ἀνώγεια. Ἐνα παραθῆρι μεσανοίγει, ἓνα κεφάλι προβαίνει γιὰ νὰ δῇ ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ τοῦ ταράσσουν τὴν νυχτερινὴν ἡσυχίαν. Ἀφίνομε τ' Ἀνώγεια μὰ δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα τοῦ ἀφίνομε καὶ τὸ δρόμον γιὰ τὴν ἀπλούστατον δρόμον δὲν ὑπάρχει πιά. Βαδίζομε ἀνάμεσα ἀπὸ κλαδιὰ τοῦ μᾶς ἐσχιζοῦν καὶ πέτρες τοῦ σὸ πάτημά μᾶς ξεφεύγουν καὶ κατακυλοῦν πρὸς τὸ κάτω μέρος τῆς πλαγιᾶς τοῦ ἀναβαίνομε.

«Νὰ τὸ Ρέθυμνο» ἀκούστηκε ἐπειτα ἀπὸ πολλὴ ὥρα ἡ φωνὴ τοῦ ὀδηγοῦ μᾶς.

«Ὅλοι στρεφόμεθα γιὰ νὰ δοῦμε ἀπὸ τὸ ψηλὸ ἐκεῖνο μέρος τὴν πόλιν τοῦ πρὶν ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀφίσαμε. Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸ τὸ θέαμα τοῦ παρουσιάζεται στὰ μάτια μας; Τὸ Ρεθ. ἔχει ἐξαφανισθῆ καὶ στὴ θέσιν τοῦ παρουσιάσθηκε ἓνα κομμάτι οὐρανοῦ ἀλλὰ οὐρανοῦ νυχτερινοῦ, γερμάτου ἀπὸ πυκνὰ καὶ λαμπερὰ ἀστέρια, ἀστέρια τοῦ τρεμοσβύνονιν συχνά. Ἀλήθεια δὲν ὑπάρχει θέαμα πρὸ ὠραίου ἀπὸ τὸ θέαμα τοῦ Ρεθ. ἡλεκτρο-

φωτισμένου, ἀπὸ ὕψηλὸ μέρος. Ὅλα τοῦ τὰ φῶτα φαίνονται καὶ ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου τὰ κινεῖ καὶ σοῦ δίνουν τὴν ἐντύπωσιν ἀστερικῶν τοῦ τρεμοσβύνου. Τὸ φῶς τοῦ Φάρου τοῦ λιμανιοῦ σοῦ δίνει τὴν ἐντύπωσιν τοῦ Ἀγερικῶν καὶ τὰ πολλὰ φῶτα τοῦ ἡλεκτροφωτισμένου πλοίου τοῦ στέκεται κοντὰ τοῦ τὴν ἐντύπωσιν τῆς Πύλης. Ἐξω σὸ πέλαγος σὲ δύο μεγάλες ὀφιδωτὲς γραμμὲς φαίνονται τὰ φῶτα τῶν ψαράδικων καϊκιῶν τοῦ ψαρεύου μὲ τράτα. Θεάμα ἐξαιρετικὸν, θεάμα τοῦ δὲν δύναται νὰ περιγραφῆ, θέαμα τοῦ λίγου ἔχουν τὴν εὐτυχίαν νὰ τὸ ἀπολαύσουν.

Καὶ ἡ βοὴ τῆς θάλασσης ἀκούεται ὡς μακρυνὸς ἀντίλαλος καὶ συμπληρῶνει τὴν φαντασμαγορικὴν εἰκόνα.

Μένομε ἀρκετὴ ὥρα καὶ ἀπολαμβάνομε τὴν ὠραία αὐτὴ εἰκόνα, καὶ κατόπιν πέρνομε τὸν ἀνήφορον τοῦ ὄλο καὶ γίνεται πλὴθὺς δύσκολος. Ἀρχίζομε νὰ ξεδιαφωτῶ. Περνοῦμε μιὰ κορυφὴν τοῦ Βρύσινα καὶ ἔτσι χάνομε σὲ μιὰ στιγμή ἀπὸ τὰ μάτια μας ὀλόκληρη τὴν βορεινὴν ἀποψιν. «τὸ Ρέθυμνο», τὸ Κρητικὸ Πέλαγος κ. τ. λ. Μπαίνομε σὲ ἓνα λακοῦδι τοῦ θὰ μᾶς φέρῃ σὲ μέρος τοῦ ὄλου στὴν κορυφὴν. Ἐνα φρ. φρ. μᾶς τρομάζει καὶ ἓνα κοπάδι πέρδικες ξεπετιέται μπροστὰ μᾶς, καὶ φεύγει γρήγορα καὶ χάνεται πίσω ἀπὸ ἓνα λόφον. Προχωροῦμε, Ἐκατὸ μέτρα μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὴν κορυφὴν καὶ ὁμοῦ εἶνε τὸ δυσκολώτερον μέρος τοῦ δρόμου μᾶς. Μὲ μεγάλη δυσκολία σκαρφαλώνομε ὀρόρους 20 μέτρων πολὺ ἀπότομους τοῦ ἔχουν σταθῆ ἐκεῖ ὡς φρουροὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Βρύσινα. Τέλος πάντων πατοῦμε μὲ ἀλλαγμῶς τὴν κορυφὴν τὴν ὥρα ἀκριβῶς τοῦ ὁ ἥλιος ξεπετιέται ἀπὸ τὰ Ἀνατολικὰ θούνα ὡς ἓνα μεγάλο χρυσοκόκκινον μπαλόνι καὶ χρυσίζοντας τὰ νεφαλάκια τοῦ ἔχουν μαζευτῆ νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν μᾶς χαιρετᾶ γιὰ τὴν νίκη μᾶς.

Ἐνα μεγάλο θέαμα ἔχομε τώρα μπροστὰ μᾶς. Ὁλόκληρος ὁ Ν. Ρεθύμνης παρουσιάζεται, ἀπὸ τὸ Λυδικὸ Πέλαγος ὡς τὸ Κρητικὸ, ὁ Ἀποκδρω-

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

Μᾶς ἤλθε πάλι ἡ ἀνοιξις
καὶ τῶν βουνῶν τ' ἀγέρι
τῆ μυρωδιά των λουλουδιῶν
ἀπ' τὸ βουνὸ μᾶς φέρεται.

Τὰ δένδρα πρασινίζουνε
καὶ τοὺς ἀνθοὺς των βγάζουν
σὰ νύφες ὠραιότατες
ἀπὸ μακρὰ κυττάζουν.

Οἱ κλῶνοι καθρεπτίζονται
στοῦ ὄυακιοῦ τὸ ρεῦμα,
τ' ἀρνάκια τρέχουν πρὸς αὐτὰ
εἰς τοῦ βοσκῆ τοῦ νεῦμα.

Καὶ τὰ παιδάκια χαρωπὰ
πρὸς τὰ λειβάδια τρέχουν
τῆς πειλοῦδες κυνηγοῦν
καὶ μὲ τὰ ἀνθη παίζουν.

Οἱ φτερωτοὶ τραγουδισταὶ
στὰ δένδρα πτερουγίζουν
τὰ χελιδόνια τὰ γοργὰ
τὶς φωλεὰς των κτίζουν.

Τὰ χιόνια λύωνουν στὰ βουνὰ
καὶ τρέχουν τὰ ποτάμια
ποτίζουν τὰ ἀνθόσπαρτα
καὶ πράσινα λειβάδια.

Ὁ ἥλιος λάμπει ὀλόχρυσος
στὸ γαλανὸ αἰθέρα
κι' ἀρχίζει μὲ παράπονο
καὶ τοῦ βοσκῆ ἢ φλογέρα

Γέρνει ὁ ἥλιος σιγανὸς
τὸ φεγγαράκι βγαίνει
κι' ἡ βοσκοποῦλα χαρωπὴ
στὴ στάνη τῆς πηγαίνει.

Εὐαγγελία Ἀκτουδιανὰ

πητοῦ συναδέλφου, ὅσον καὶ ἂν μᾶς ἐνθυμίζουν
καὶ αἰσθητοποιῶν τὴν προσκαιρότητα τῆς ψεύ-

ΤΟ ΑΤΥΧΟ ΠΟΥΛΑΚΙ

Ἕνα γαρδῆλι χαρωπὸ, μὲ τὰ πολύχρωμα φτερά
(του,
μαζεύει χόρτα, πούπουλα, καὶ πλέκει τὴ φωλιὰ
(του,
σιγά-σιγά τὴν τέλειωσε καὶ εἶν' εὐτυχομένο,
Καὶ κελαηθεὶ ὀλόχαρο. Πηγαίνει σκοτισμένο
μὲς στὰ κλαδιὰ τῆς μυγδαλιᾶς καὶ μυστικὰ στὴν
(πλάση
προφέρει λόγια ὀλόγλυκα κι' ὅλα καὶ θέση ἀλλάσ
(σει,
μὰ νὰ μαύρισ' ὁ οὐρανὸς ἀγριεὶς βορηᾶς φυσᾶει,
κάνει κομμάτια τὴ φωλιὰ. Καὶ τὴν κατρακυλάει
στὸ ρέμα τὸ ἀχόρταγο. Ὡ τί ἀνέλπιστη κακία
καὶ τὸ πουλάκι τὸ φτωχό, μοιρολογᾷ τὴ δυστυ
(χιὰ.
Φοῖβος Μαθητῆς Ε! τάξεως Γυμνασίου, Νεαπόλεως

τικῆς αὐτῆς ζωῆς δὲν δύνανται ὅμως νὰ παρά-
σχουν ὠφέλειαν εἰς ἐκείνους οἱ ὁποιοὶ ἀπαξ δια-
παντῶς τοῦ κόσμου τούτου ἀπῆλθον.

Παρηγορία πράγματι εἰς τοὺς ἐπιζώντας εἶ-
ναι ὁ πόνος—ὁ δῶρον εἶνε τοῦ οὐρανοῦ ὁ πό-
νος τῶν θανάτων.

Αὐτὸς συνδέει τοὺς νεκροὺς μετὰ τῶν ἐπιζώντων
Αὐτὸς τοὺς ἐπιζήσαντας μὲ τοὺς νεκροὺς συνδέει.

Ἄς ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς ἕνα δάκρυ πόνου
εἰς τὸν ἐνάρετον καὶ ἐπιμελῆ ἀλησμόνητον δὲ συ-
νάδελφον, μικρὸν φόρον ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως
προσφέροντες εἰς τὰς πολυπληθεῖς ἀρετάς, αἱ ὁ-
ποῖαι τὸν ἐκόσμουσαν καὶ μετὰ τῆς διεθυνσεως
τοῦ περιοδικοῦ μας ἄς εὐχηθῶμεν θείαν παρη-
γορίαν εἰς τοὺς τόσον καιρῶς δοκιμασθέντας
γονεῖς του, τὸ χῶμα δὲ ἐλαφρὸν εἰς τὴν μνήμην
τοῦ ἀλησμόνητου συναδέλφου αἰ ω ν ί α ν.

Β. Σπανδάγος

Τελειόφοιτος

Η ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΗ ΜΗΤΕΡΑ

—Μητέρα πεινῶ ἔλεγε ἕνα φτωχοντομένο καὶ
ἀδύνατο ἀγοράκι εἰς τὴν ἄρρωστη του μητέρα.

—Σώπα μικρούλη μου καὶ ἴσως νὰ μᾶς φέ-
ρουν νὰ φᾶς, τοῦ εἶπε ἡ μάνα του. Τὸ παιδάκι
ἤσυχασε εἰς τὸ ἀκουσμα αὐτὸ ὀλίγην ὥρα μὰ πάλι
δὲν μπόρεσε νὰ κράτησῃ τὴν πείνα του ποῦ τό-
το καιρὸ τὸ ἐβασάνιζε καὶ ἐπανελάβε τὴν ἴδια πάλι
φράσι ποῦ ἦτο γεμάτη πόνος καὶ ἐθελωθυσία.

«Μητέρα πεινῶ.» Ἡ μητέρα του δὲν κρατήθη-

κε και δυό μεγάλα δάκρυα εκύλισαν από τα μάτια της αλκακόνοντας το πρόσωπό της, το άρπαξε στην άγκυλιά της και ήρχισε να το φιλή... μά και συνάμα να το θρέχει από δάκρυα, που έκαμιν το προσωπάκι του παιδιού να γίνει δλό-δρεκτο. Η δυστυχισμένη δέν μπορούσε να του μιλήσει... τα δάκρυα έπνιγαν τα λόγια της... Ναί μά τά φιλιά δέν χορταίνουν... ή μάνα το κατάλαβε... Σηκώθηκε τρικλιζοντας από την άρρωστια, του έππε να καθίσει φρόνιμα και να μη φοβηθή άκόμη και άν άργήση, το φίλησε άκίμη μία φορά γεμάτη στοργή και έφυγε ("Α!!! και να ήξευρε ότι ήτο το στερνό φίλ που έδινε στο ζωντανό της παιδί)... Τράβηξε ένα δρόμο έστριψε από ένα άλλο και στάθηκε σε μία γωνιά άπλωσε το τρεμάμενο χέρι της... Ο κόσμος περνούσε μή δίδοντας προσοχή εις την δυστυχισμένην μητέρα και πήγαινε στη δουλειά του. Πόσες φορές και έμεις περνάμε άδιάφοροι μπροστά από πολ-λές τέτοιες ζητιάνες χωρίς να ξεύρωμεν τον πόνο που κρύπτεται μέσα ή καρδιά των και που τάς άνάγκασε να άπλώνουν το χέρι των ζητουσά την έλεημοσύνην μας... Πέρασαν όμως και πολλοί που δέν άφησαν χωρίς να έλεήσουν την φτωχή και άρρωστη μητέρα... (Πόσες ευτυχίες βγαίνανε τότε από τα στήθη της δυστυχισμένης αυτής φτωχής)... Δέν είχε περύσει όμως και πολλή ώρα που είχαν μαζευτή τόσα χρήματα όσα άπαιτούντο δια να αγοράση ένα ψωμί. Το ήγόρασε.. σκέφθηκε ότι ήτο καιρός να επιστρέψη και έφυγε.. Πήγε στο σπίτι είδε το μικρό να κοιμάται το φίλησε... το πρόσωπό του ήταν ψυχρό... Είχε πεθάνει!!!... Τράβηξε τότε μία φωνή πόνου και έθεσε νεκρή κι' αυτή στο πλευρό του παιδιού της.

«Πόσα τέτοια δράματα άγαπητοί μου συναδελφοί συμβαίνουν σ' αυτή την ψεύτικη ζωή!!! Γι' αυτό έμεις δέν πρέπει να μένωμεν άδιάφοροι μπροστά σε τέτοια δυστυχισμένα όντα αλλά με κάθε τρόπο πρέπει να ρίπτωμεν όλιγον βάλασμον εις τους δυστυχισμένους αυτούς που θέλουν να ζήσουν και να χαρούν το θαλπερόν φως του Ήλιου.

Λάκης Ίδης

Μαθητής 5ης τάξεως Γυμνασίου Ρεθύμνης

ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ

Γλυκοχαράζει! Το μικρό χωριουδάκι κοιμότανε άκόμη και μόνο εκείνοι, που είχαν να πάνε στα χωράφια τους έτοιμάζανε τα συνεργά τους.

Ο μπάρμπα Γιώργος έτοιμάσε το ταγάρι του, έβαλε μέσα λίγες ελιές και ψωμί και άποχαρτώντας την γυκαίκα του άνοιξε την ξύλινη πορτίτσα του σταύλου του έβαλε έξω τα πρόβατά του

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Το στίχο μου 'Ηχώ σ' αφιερώνω
 παρ' όλη μου τη θλίψη θά χαρω
 γιατί το μεγαλειό σου θωρω
 όταν έσένα άνταμώνω

Γιατί χαρά ευτυχισμένη
 έχει ή κάθε σου σελίς
 κάθε μαθητική άκτίς
 είναι στα φύλλα σου γραμμένη.
 Αντώνιος Λογαφιαστάκης
 Δ' Γυμνασίου Νεαπόλεως

και ξεκίνησε για το βουνό. Τα πρόβατα προχωρούσαν άργά βελάζοντας γλυκά και βόσκοντας το δροσερό χορτάρι που πρσασίνιζε τά μονοπάτια.

Μετά μία ώρα είχε φθάσει πιά στη δασωμένη βράχη του βουνού και τά πρόβατα σκορπίσανε κάτω από τά δένδρα βόσκοντας.

Ο Μπάρμπα Γιώργος κάθισε κάτω από ένα πλατάνο και άρχισε να παίζει με τη φλογέρα του ένα παλιό πολεμικό τραγούδι πολύ συγκινητικό. Έψαλε τον άδικο χαμό των Κολοκο ρωμαίων. Στην δευτέρα στροφή το τραγούδι μπορούσε να συγκινήσει και τον πιο σκληρόκαρδο άνθρωπο. Με το τραγούδι ή ώρα πέρασε ως που έφτασε το μεσημέρι. Ο Μπάρμπα Γεώργος πήρε το ταγάρι του, έστρωσε μια μικρή πετσέτα και άρχισε να τρώγει με πολλή ευχαρίστησι και όρεξι το λιτό εκείνο γεύμα.

Αφ' ου άπόφαγε έσκυψε στη ρίζα του πλατάνου κάτω από την όποιαν έτρεχε δροσερό και διαυγές νερό κελαρίζοντας και ήπιε.

Κατόπιν εξαπλώθηκε στη ρίζα του δένδρου και σε λίγ' ό ύπνος του έκλεισε τά μάτια. Δέν έύπνησε έως το βράδυ. Ο ήλιος πιά βασίλευε. Βρισκότανε λίγο ψηλότερα από την κορυφήν του βουνού πίσω από την όποιαν έτοιμαζόταν να έξαφανισθή. Τά βουνά, οι ρεμματιές, ό κάμπος με τά καλυθάκια των βοσκών, και το μικρό χωριουδάκι με τά κάτασπρα και φτωχικά σπιτάκια του όλα έδάφοντο μ' ένα κόκκινο σαν αίμα χρώμα που τους έστελναν οι τελευταίες του δύοντος ήλιού άκτίνες. Σε λίγο ή νύκτα άπλωνε το μαύρο πέπλο της και βαθειά ήσυχία άπλωνότανε.

Είναι νύκτα θερμή.

Τό όλογιομο και στακτερό φεγγάρι τρέχει άνάμεσα στα στακτερά σύννεφα, και άστρα πολλά ρίχνουν μιάν παράξενη φεγγοβολή σ' όλόκληρο τον άνθισμένο κάμπο. Άνοιξις καθώς είναι έχουν άνοιξι τα θυμάρια και τά μικρά ζουμπουλάκια και σκορπίζου γύρω των μία έξαισία μουρουδιά

που κάνει τές πλαγιές του καταπρασίνου λοφίσκου
νά εδωδιάζουν

Μαγευμένος ο Μπάμπας Γιώργος από τό θέαμα
αυτό είναι έτοιμος νά κρᾶξη τί πρόβατά του και
νά φύγη όταν εξαφνα ακούει: μιὰ βραχνή και
πνιγμένη φωνή νά φωνάξη. Βοήθεια! Βοήθεια!
Βοή....

Ταχύς σαν αστραπή ο Μπάμπας Γιώργος πέ-
ταξε την κάπα του και ώρμησε προς τὰ κάτω.
Είδε τότε στη θάλασσα—διότι θρῆσκονταν εκεί
κοντά—κάτι νά παλεύη με τὰ κύματα. Ώρμησε
προς τὰ εκεί και σέ λίγο είδε ένα κεφάλι νά φαί-
νεται στην επιφάνεια τῆς θάλασσας. Ποιά είναι
εκεί; φώναξε. Καμμιά ἀπάντησις. Μόνον τό κε-
φάλι φάνηκε περισσότερο, και ο Μπάμπας Γιώ-
ργος κατάπληκτος είδε τόν ἀφεντικό του τόν
κύρ Αργύρη νά του λέγη: «Σὺ είσαι Γιώργος;
σώσε με. Με τὴν ἴδιαν ταχύτητα που είχεν ἔλθει
ὁ Μπάμπας Γιώργος ἤρχισε να κολυμβᾷ προς τό
μέρος του ἀφεντικού του. Ἐνα πελώριο ὄμως κύ-
μα ἤλθε να ματαιώσῃ τὰς προθέσεις του και να
τὸν παρασύρει πύο μέσα. Ἐκεῖνος ἐλιποθύμησε
στενοχωρούμενος, διότι δὲν ἤμπούρεσε να σώσῃ
τόν ἀφέντη του. Ἄλλο τίποτε δὲ ἀκούστηκε.
Βαθεῖα ἤσυχια ἀπλώθηκε. Μόνοντό μονότονο και
θλιβερό τραγοῦδι τοῦ Γκιώνη και ὁ φοιτησὸς τῶν
κουματων τῆς θαλασσης, ἀκούγονταν σαν να ἐκλαι-
ον τὸν γενναῖον και ἡρωϊκὸν θασκόν

Νίκος Χατζηγιαννάκης
Τάξις Βζ

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΑΙ ΣΑΡΔΕΕΣ ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΝ

Ποῖος δὲν ἐπιθυμῆι νά τραγουδῆ ὠραία; Ποι-
ὸς δὲν ζηλεύει αὐτὸν τὸν Γ.....που γυρίζει
κάθε βράδυ στοὺς δρόμους και μᾶς κάνει και
κάνομεν γιὰ τό χατηράκι του δυὸ βόλτες πα-
ραπάνω; Μήπως ἐπειδὴ είναι ὠραῖος; Ὅχι...
ἀλλὰ γιατί τραγουδεῖ γλυκά. Ὅφειλομεν εὐγνω-
μοσύνην σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον που καθιστᾷ
τὴν κίνησιν τῆς ἀγορᾶς ζωηροτέραν και μᾶς
ἐνθουσιάζει με τὴν μελωδίαν του που δὲν μᾶς
ἀφίνει παρὰ νά ξεκονμπώσωμεν και τὰ σακά-
κια μας και νά πληρωθοῦν τὰ στήθη μας μελω-
διαν. Ἡ πόλις μας δύναται νά ὑπερηφανεύεται
διότι τρέφει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τοιοῦτον σει-
ρῆνα. Ὅλοι πιστεύω τὸν γνωρίζουν γιατί ἐκτός
τῆς γλυκυτάτης αὐτῆς λαλιᾶς ἔχει και τό ρεκόρ
τοῦ κοστονυμαρίσματος. Φαίνεται ὅτι ἐινελέσταρ
χος τοῦ Νεκροτιφείου Ἄλλ' αὐτὰ δὲν μᾶς ἀφο-
ροῦν πολὺ, ὅσο μᾶς ἀφορᾷ νά μάθωμεν πὼς
ἀπέβη τοιοῦτος χορ ρόδος. Μήπως τὴν καλλιεργεῖ

ΑΝΟΙΞΗ

Ἄκου τραγοῦδι χαριπὸ
τάχα ποιά δύναμη τὸ κυβερνάει
πέρα στὸν κάμπο ἐκεῖ τὸ χαμηλὸ
ὅπου τ' ἀγέρι εὐωδικὰ περνάει,
ἀπὸ τὸ κάθε δένδρον φουντωτὸ
σὲ μιὰ πνοῇ που ἀμέσως ξεψυγαίει.

—ο—

Ἄκου ἁρμονία θεϊκὴ
τώρα στὶς ἀνοιξὶς τὸ πανηγύρι
μῦθρες φωνές, αἰθέρια μουσικὴ
φθάνουν στὸ φτωχικὸ μου παραθύρι,
και μόνο τὴ ψυχὴ μου στέλνει ἐκεῖ
σὲ μιὰ γαλήνη ἀπέραντη νά γύρη.

Φιλελεύθερος

τὴν φωνὴν του ἢ εἶναι φύσει ἀειωδῶς; Οὔτε τὸ
ένα οὔτε τὸ ἄλλο!.. Ἄλλὰ πὼς λοιπὸν καιώσθω
σε νά καταταχθῆ οὔτως ἂν οὐχὶ μεταξύτωναισισή
νων τοῦλάχιστον μεταξύ τῶν ἀηδῶνων... Τρώ-
γων σαρδέλλες κύριο!!!

Ποῖος τὸ πιστεύει; Κανείς. Ἄλλὰ ρωτήσατε
ένα ψαρᾷ ποῖα ψαρια τραγουδοῦν και θα δῆτε
ὅτι θα σᾶς πῆ τις σαρδέλλες τῆς ὠδικῆς. Ἄλλ'
ἀφοῦ αὐτὲς τραγουδοῦν τόσον ὠραία ζωντιανές
και δὴ μέσα στη θάλασσα ἐπόμενον εἶναι ἦτι
και κατόπιν ὕστερα μαλιστα ἀπὸ τὴν περιποίη-
σι που τῶν κανομεν στα βαρέλια και στα κου-
τια ξεκουρασμένες θα εἰσερχονται σπὸ σιουμάκι
μας και θα τραγουδοῦν ἀκόμη ὠραιότερα. Να
λοιπὸν ἔνα μέσον να γίνωμεν καλλίφωνοι τρα-
γουδισταί. Ἐκεῖ που ἐδίδαμεν 200 δραχ. τὸν
μῆνα και ἔκαναμε μαθημα ὠδικῆς ἀπὸ τοῦδε
θα δίδωμεν μόνον 60 τρώγοντες τὴν ἡμέρα 4
σαρδέλλες και σὲ δυὸ μῆνες δὲν θάχωμεν ἀνα-
γκην μουσικοδιδασκαλον. Ὅταν δὲ τρώγομεν
περισσότερες και τῶν βάνομεν και πολὺ γλυκάδι
ἴσως νά μᾶς κάνουν νά μάθωμεν και τὸν καλά
ματιανὸ που τυραννώμεθα τὴν γὰ νά τὸ μά-
θωμεν.

Στέλιος Πατακὸς
τελειόφοιτος

Ἐπιστολαί—Ἐμβάσματα
Βασίλειον Ἰωάν. Σπαγδαῶν
Τελειόφοιτον
Ρέθυμον

ΜΙΑ ΔΡΑΠΕΤΕΥΣΙΣ

Ἀπὸ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν τοῦ 1922

(συνέχεια)

Μετὰ δειλίας ἀλλὰ καὶ μετὰ κόπου ἐφθάσα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐπλησίασα κοντὰ καὶ παρετήρησα μίαν καλύβην. Μὲ ἀπόφασιν ἔκρουσα τὴν θύραν ἢ ὅποια ἀμέσως ἠνῆχθη καὶ παρουσιάσθη μία γραῖα ὀθωμανίς. Ἀμέσως ἐγονάτισα καὶ εἶπα τὸ εὐάρεστον εἰς τοὺς τούρκους. «Ἀλαχτὰν μπουλοσούν» (ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τὸ εὕρης). Ἐκείνη ἢ καλὴ γραῖα μὲ ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον φιλικιώτατα καὶ μοῦ εἶπε νὰ εἰσέλθω ἐντὸς τῆς καλύβης. Εἰσελθὼν δὲν ἐπρόλαβα νὰ παρατηρήσω τίποτε διότι ἐλυποθύμῃσα. Ὅταν συνῆλθον εὐρισκόμην ἐπάνω εἰς ἀχύρινον στρώμα καὶ οκεπασομένον μὲ μίαν μάλινην κουβέρταν. Δὲν ἤρρησα ὄμως νὰ γνωρίσω τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς. Ἦταν ὀθωμανοὶ τοὺς ὁποίους ἄλλοτε εἶχε κρύψει ὁ πατὴρ μου ἀπὸ ἐπιδρομῆν ἑλλήνων ἀνταρτῶν. Αὐτοὶ μόνον μὲ εἶδον νὰ συνέρχωμαι μὲ καθυσόχασαν καὶ μοῦ συνέστησαν νὰ μὴ φοβούμαι. Τὴν πρωτὴν μόνον ἐξυπνήσαμεν ὁ μὲσως ἐνεδύθη καὶ ἐγὼ σὰν τούρκος βοσκὸς, ἐξεκίνησα μαζί μὲ ἕναν ὀθωμανὸν διευθυνόμενοι εἰς τὸ κέντρον τῆς καταστροφῆς, εἰς τὴν ἄλλοτε ὠραίαν Σμύρνην. Ἐβαδίσσαμεν ὁ ὠρας καὶ ἡ ματωμένη χώρα ἐφάνη. Ὅταν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Σμύρνην ἀμέσως μὲ κατέλαβεν μία φρίκη. Ἡ ἄλ-

λότε ὠραία χώρα εἶχεν ἐρημωθῆ. Εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ εὐρίσκοντο τὰ πτώματα διαφόρων ἀτυχῶν χριστιανῶν. Ἐπροχωρήσαμεν διὰ μέσου τῶν διαφόρων ὁδῶν, ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν ἀποβάθραν. Ἀλλὰ καθὼς ἐβαδίζαμεν εὐρέθημεν εἰς τὴν ὁδὸν εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκειτο ἡ ὠραία μητρόπολις ἁγία Φωτεινῆ. Ἀλλοίμονον! ἢ ἄλλοτε τοὺς χριστιανοὺς περιβάλλουσα ἁγία ἐκκλησία εἶχε τώρα γίνεи ἐρείπια ἐρείπια τρομαχτικά!

Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν προκουμαίαν ἢ ὅποια εἶχε γεμίσει ἀπὸ καταδιωκομένους χριστιανούς. Ὁ ὀθωμανὸς μὲ ἀπεχαιρέτισεν καὶ ἔφυγεν. Ἐγὼ δὲ μετ' ἄλλων ἑλλήνων εἰσῆλθομεν εἰς μίαν λέμβον διὰ νὰ φύγωμεν ἀλλὰ ἡ λέμβος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προχωρήσῃ ἀπὸ τὰ πτώματα ἀτινα εὐρίσκοντο ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Τέλος οἱ ναῦται ἤρχισαν κωπηλατοῦντες μετὰ μεγάλης δυνάμεως καὶ ἡ λέμβος ἐπροχώρησε. Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν. Μετὰ δίωρον ταξίδι δὲν διακρίναμεν τίποτε ἐκ τῆς χώρας ποῦ αἱματοκυλίετο. Εἶχομεν σωθῆ. Ἀλλ' ἀφίνομεν ὀπίσω τὴν ἀγαπημένην μας πατρίδα καὶ τόσοσ ἀδελφοὺς μας σφαζομένους.

Κωνσταντῖνος Πολύζος Γβ'.
Ρέθυμνον

ΤΑ ΕΡΗΜΑ

Τῆ νύχτῃ, σὲ μίαν ἀπόμειρη γωνιά τοῦ δρόμου, δυὸ κοριτσίακια στριμωγμένα ἀγκαλιαστὰ, κῦτταζαν τὸν χωροφύλακα ποῦ ἦρθε κι' ἐστάθη, μεγάλος, τρομερὸς ἀπὸ πάνω τους. Τὸ πειὸ μεγάλο, ἦτο ἕως ἑξ ἡμερῶν τὸ πειὸ μικρὸ ἕως τεσσάρων. Τί κάνετ' ἐδῶ; Τὰ ἠρώτησεν. Τὰ ἀνθρωπάκια δὲν ὠμίλησαν. Ὁ φόβος εἶχε πνίξει τὴ φωνὴ τους. Ὁ χωροφύλακας πλησίασε καὶ ἐκάθισε κοντὰ τους. Τὸ φανάρι ἔχυνε ἕνα κίτρινον φῶς, κι' ἔκανε ποιοὶ κίτρινα τὰ δυὸ προσωπάκια. Ὑστερα τὸ πειὸ μικρὸ εἶπε μὲ τὸ θάρρος τοῦ φόβου. Τὰ παίρνεϊστὰ καλὰ παιδιὰ; Ὅχι, δὲν τὰ παίρνω. Μὰ εἴσατε καλὰ παιδιὰ εἶμαστε, λένε μὲ φόβο καὶ τὰ δυὸ στοματάρια. Ποῦ εἶναι ἡ μάνα σας; Δὲν ἔχωμε. Ὁ πατέρα σας. Εἶναι στρατιώτης. Καὶ ὄλο ἔσυμμα ζεύοντο, τὸ ἕνα ἀπάνω στὸ ἄλλο, καὶ κῦτταζαν

τὸν χωροφύλακα μὲ μεγάλα ματάκια γεμῆτα ἀπορία, φόβο, δέησι, περιέργεια. Ἐκεῖνος τὰ κῦτταζε σιωπηλά, τὰ χαῖδεψε ἀπάνωστὰ σγουρὰ κι' ἀκτένιστα μαλάκια, εἰτοιμος γιὰ νὰ φύγῃ, καὶ τοὺς εἶπε. Μπράβο, δὲν οὔς παίρνω, εἴσατε καλὰ παιδιὰ. Καὶ ἄρχισε τὸν δρόμο του. Τὰ ἔρημα κυττάχθησαν, ἐγέλασαν, ἐχάρηκιν.

Ἀντώνιος Ἀρ. Δρυγιαννάκης
Τάξις Γβ' Γ. Ρ.

ΣΤΗ ΦΥΣΙ ΜΑΤΙΑ

Ἄρχισε πάλι ἡ ἀνοιξὶ τὰ κάλλη της νὰ δίνῃ
Τὰ μαγεμέν' ἀρώματὰ της νὰ σκορπᾷ.

Γιατὶ εἶναι ἀχάριστος ὁ ἄνθρωπος;—Εἶχα

εμπνήσει πρωί. "Ήσυχαι ήσυχαι έχάιδετε τον κόσμο ό γλυκός και αναγγελικός της ανοίξεως μπάτης. Δέν ξέρω γιατί τό ανοιξιάτικο αεράκι είναι έτσι διεισδυτικό στας αισθήσεις. "Ακούγα τή φωνή τής ανοίξεως, σάν μία μαγική κι' άτέλειωτη μουσική φδή, σάν ένα πολύ γλυκό κι' όνειρο πλασμένο ύμνο στό Θεό!

Ναι στόν πλάστη, που έκαμε πάλι τήν ανοίξη κι' άπλωσε μία ανακουφιστική και ευχάριστη ζωή! Ποτέ άλλο δέν βλέπει κανείς διαυγέστερο τον ουρανό. Μέσα στα πράσινα φαινόντουσαν οι θράχοι απ' τό ένα μέρος με σια κι' απ' τό άλλο ήλιόλουστοι. Μέσα στα πράσινα κυματιζαν κίτρινοι λουλουδιώνες και αι μαργαρίτες φανταζαν από μακριά σάν κύματα μ' όλόλευκους άφρούς, μέσα σε μιαν άπέραντη πρασινή θαλασσα. "Όλ' αυτά τέλειωναν κλειόμενα απ' τον γαλαζιο κι' όλόφεγγο ουρανό, πόσο καθαρός!—Άφησα τό βλέμμα σ' αυτή τή διαύγεια, κι' άκούγα παλι τήν άτέλειωτη μουσική.

Μα δέν είναι αυτή ή ιδανικότερα και άγνοτέρα εδτυχία; Εδτυχία τής ιδέας, στελεμένη από τον ίδιο τό θεό και αυτό αποδεικνύει ή άγνότης, τό μεγαλείον τής.

Αντώνιος Λογαρίαστάκις
Δ'. Γυμνασίου Νεαπόλεως

ΚΡΗΤΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Πώς εξηγοῦσαν οι Τουρκοί τας βροντάς και τας αστραπάς

"Επί Τουρκοκρατίας, καθόταν μία μέρα εις ένα καφφενείο του χωριού μου μερικοί Τουρκοί, και μεταξὺ αυτών και ένας χριστιανός.

"Ητο δε πρωτοβρέξα (καθώς τὰ λέν οι χωρικοί) και ό ουρανός έβρόντα κι' αστραφτε.

"Ως φαίνεται, δέν θά είχαν πρόχειρον θέμα πρὸς συζήτησιν ή κατά τήν ώραν αυτήν δέν θά εύρίσκειτο εκεί κανείς που με τίς ψευτιές ή τὰ άστεια που θά έλεγε ν' αποσπάση τήν προσοχήν των χωρικών, οι όποιοι λόγω τής κακοκαρίας είχαν κλονισθῆ αλλά και υπό του ύπνου ζαλισθῆ.

Αίφνης ό χριστιανός διακόπτει τήν σιωπήν λέγων:

"Μά ήθελα δά νά κατέω και κείνες οι βροντές κι' οι γιαστραπές ήτανε κι' ήντα λογίως γίνονται».

Και τότε ένας Τουρκος λαμβάνει τον κόπον ν' απαντήση.

"Αφουκράσον μάρμπα—Κωνσταντηνά σου πω γώ απο κατέω ήτανε.

"Ο προφήτης μας ό (Μωάμεθ) είναι καβαλάρης και ζυγώνει τό γιαραμπή σας (τον Χριστό) νά-τό νπειάση.

Γ Ν Ω Μ Η Κ Α

Γάξις

Εις κάθε πράγμα ώρισε,
τόν ώρισμένον τόπον
και κάθε έργον ώρισε
εις ώρισμένον χρόνον.

Μελέτη

Μελέτα και ευμάνθανε
πολλάς ποικίλας γνώσεις
και τότε δύνασε ευχερωδς
πολλά νά κατορθώσις

Εργασία

"Εργάζου μη δανείζεσαι
ποτέ μη άγοράζης
πράγματα περιττά,
άν θέλγης ανεξάρτητον
βιον νά διαγάγης,
φύλαττε μετρητά.

Οικονομία

Μη λησμονήσης τό ρητόν
«φασούλι και φασούλι,»
όταν συνάξης φίλέ μου
γεμίζεις τό σακκούλι.

Γ. Β. Δρανδάκης

Τό λοιπόσ οι βροντές απ' ακούγης είναι οι πεταλές του μπεγιογιού του, και οι γιαστραπές απου θωρείς είναι σπίθες απου βγάνουνε τὰ πέταλα του μπεγιογιού όντε χτυπούνε χάμαι τσι πέτρες».

Και τότε ό μάρμπα—Κωνσταντης, χωρίς νά χάση καιρό του άπαντά.

"Ε, άς τα δά μπλιό είσαμε παδά μά τό ίδιο ναι κι' ό προφήτης σας σάν και σας σάν είναι αυτός καβαλάρης και ό Χριστός πεζός και πάλι δέν μπορεί νά τόνε πιάση».

Και άμέσως ό μάρμπα—Κωνσταντης εξήλθε του καφφενείου κνηγούμενος υπό των Τούρκων οι όποιοι, διά τήν προσβολήν αυτήν που των έκαμεν ώρμησαν εναντίον του σάν λυσασμέ να σκυλιά.

Μ. Κέδριος

Γάξις Δ'.

Τύποις Άδελφών Καλαϊτζάκη

ΚΡΙΤΙΚΗ

Είναι εὐχάριστον τὸ ὅτι καθημερινῶς λαμβάνομεν παρὰ τῶν ἀγαπητῶν συναδέλφων ἀπάσης τῆς Κρήτης πληθώραν δοκιμίων. Παρακαλοῦμεν ὅμως αὐτοὺς ὅπως τὰ ἀποστελλόμενα ἔργα τῶν εἶναι καθαρογραμμένα καὶ ὅσον τὸ δυνατόν σύντομα διότι τὰ μακροσκελῆ ὅσον καὶ ἂν εἶναι καλὰ δὲν δύναμεθα ἀνά τὴν δημοσιεύωμεν.

Λέγομεν δὲ **ΕΡΓΑ ΤΩΝ!** διότι δυστυχῶς ὡς καὶ ἄλλοτε ἀναφέραμεν, πολλοὶ ἀφιλοτίμως τολμοῦν νὰ παρουσιάσουν ἔργα ξένα ὡς ἰδικὰ τῶν μὲ μικρὰς παραλλαγὰς ἢ καὶ οὐδεμίαν ἐξαπατῶντες ἡμᾶς.

Οὕτως εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἐδημοσιεύθησαν τὰ θέματα «Περιγραφικότης τοῦ Ὁμήρου» ὑπὸ μαθητῆ τοῦ ἡμετέρου Γυμνασίου καὶ «Ἐάν ἤμουν ὑπουργὸς τῆς Παιδείας» ὑπὸ μαθητοῦ τοῦ Γυμνασίου Νε ἀπόλεως ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Τελαμώνιος οὔτινες ἐτόλμησαν νὰ παρουσιάσουν εἰς τὴν κριτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς δημοσίευσιν ἀφοῦ κατὰ λέξιν ἀντέγραψαν ἐκ τῶν ἐκθέσεων τοῦ Γυμνασιάρχου Γουδῆ. Δι' αὐτοὺς δὲν ὑπάρχει πλέον θέσις εἰς τὸ περιοδικὸν μας καὶ τοῦτο ἔστω ἀπάντησις εἰς τὸν δευτέρον ἐξ αὐτῶν ὅστις ἐλάβε τὴν τὸλμηννὰ μᾶς στείλη καὶ ἄλλην «συνεργασίαν» ἂν δύναται νὰ λεχθῆ ἰοιαύτη, Ἀνυπούμεθα κατὰ βάθος διὰ τὸ κακὸν τοῦτο. Ἄλλ' εἶναι δύσκολον ν' ἀνευρίσκωμεν ἡμεῖς ὅλας αὐτὰς τὰς ἀντιγραφὰς καθ' ὅτι οὐδ' ἔχομεν μελετήσῃ ὅλα τὰ δημοσιεύματα τῆς λογοτεχνίας οὔτε αἱ ἀποστελλόμενα ἀντιγραφαὶ ἐξ ἄλλων θεμάτων γραφέντων ὑπὸ μαθητῶν ὅπως εἶνε αἱ ἐκθέσεις τοῦ Γουδῆ μᾶς ἐμβάλλουν εἰς ὑπονοίας περὶ ἀντιγραφῆς, ἂν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὸ ποῖον τοῦ μαθητοῦ δυνάμεθα ν' ἀποφαινώμεθα περὶ τῆς προελεύσεως τῶν ἐκάστοτε θεμάτων. Εἶνε δὲ φανερὸν ὅτι καὶ ἂν ἐκ τῶν προτέρων διαφύγη τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐκ τῶν ὑστέρων ὅμως εἶνε ἀδύνατον καὶ ἂν δὲν θίγονται προηγουμένως ὑφ' ὧν θίγονται κατόπιν ὃ πὸ τῶσων συναδέλφων εἰς τῶν ὁποίων τὰς χεῖρας περιπίπτει ἐκάστοτε τὸ περιοδικὸν μας. **Διότι φρονοῦμεν ὅτι μαθητῆς ὅστις προσπαθεῖ νὰ ἀπατήσῃ συναδέλφους τοῦ ἢ οἰονδῆποτε ἄλλον δὲν προσιωνίζει καλὸν καὶ ἐντιμὸν πολίτην τῆς αὔριον.**

Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ παύσῃ τὸ κακὸν τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο βασιζόμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὴν φιλοτιμίαν καὶ εὐσυνειδησίαν τῶν

συναδέλφων καὶ πιστευόμεν ὅτι διὰ τελευταίαν φοράν γίνονται αἱ συστάσεις αὐταί. Αἱ κρίσεις εἰς τὸ ἐπόμενον ἐλλείψει χώρου,

— Εὐθύμα

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ Γιὰ πὲς μου βρὲ Νίκε τί εἶπεν ὁ ἄγγελος εἰς τὴν Πανυγία ὅταν παρουσιάσθῃ εἰς αὐτὴν καὶ τῆς εἶπεν ὅτι θὰ γεννηθῇ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου;

ΜΑΘΗΤΗΣ Καλημέρα Κυρία Ἐλένη

Μαμᾶ Ἔνας ποντικὸς εἶναι μέσα στὸ γάλα ποῦχομενε στὸ κιούπη....

Καὶ δὲν τὸν ἔβγαλες ἀκόμα;

Ἦχι μαμὰ ἔβαλα τὴν γάτα γιὰ νὰ τὸν πιάσῃ.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ Θὰ ξέρης βέβαια Κώστα νὰ μᾶς πῆς κανένα ἐπίθετον τριγενὲς καὶ δικατάληκτον.

ΚΩΣΤΑΣ Ὅσα κι' ἂν θέλετε Κύριε

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ Λέγε μας λοιπὸν κανένα ἀπὸ τὰ πολλὰ σου.

ΚΩΣΤΑΣ Ὁ κόραξ ἢ κόραξ τὸ κορακάκι.

Σάββας Ν. Γενεράλης
Γα'

Πνευματικαὶ ἀσκήσεις

(Συλλογαὶ Ν. Ἀποστολάκη καὶ Γ. Βαῶ δάκη)

1) Ἀπλοῦμαι ἐπιξηρᾶς καὶ ἐπίθαλας

γλυκεῖα καὶ σιωπηλῆ.
Μὲ περιβάλλεται ἡ πλάσις ὅταν ὁ ὕπνος τὴν καλεῖ.
Τῶν δύο μου ποδῶν ἂν στερηθῶ, μὲ τέσσαρα θὰ εὐρεθῶ, νὰ ἐνευδρεύω πλήρης πονηρίας καὶ εὐπειθῶς νὰ δέχωμαι θωπείας.

2) Μὲ κεφαλὴν σὲ κλείω, Ἀκέφαλον σ' ἐνδύω.

3) Οἱ κάμποι μου ξηροὶ καὶ γυμνωμένοι. Δίχως σταλιὰ νερὸ αἱ θάλασσαί μου καὶ δίχως σπῖτια αἱ χώραί μου. Δὲν εἶμαι τίποτε σχεδὸν καὶ εἶμ' ἡ οἰκουμένη.

4) Σιδερένιο τᾶλογο, βαμβακερῆ ἢ καρδιά του.